

آتش بخاري نفتي، باز هم دامن دانش‌آموزان را گرفت

در آتش‌سوزي روز گذشته دبستان دخترانه روستاي شين‌آباد، 31 نفر آسيبديدند ...

در آتش‌سوزي روز گذشته دبستان دخترانه روستاي شين‌آباد، 31 نفر آسيبديدند

آتش بخاري نفتي، باز هم دامن دانش‌آموزان را گرفت

هنوز افکار عمومي خاطره تلخ آتش‌سوزي روستاي درودزن استان فارس را که در آن هشت دانش‌آموز دختر و پسر در شعله‌هاي بخاري معيوب کلاس درس سوختند، فراموش نکرده‌اند که ديروز خبر رسيد اين بار در روستاي #171;شين‌آباد» در استان آذربايجان غربي، حدود 31 دانش‌آموز دختر به دليل انفجار بخاري چکهاي مدرسه، دچار حادثه شدند.

در اين واقعه که ديروز حوالي ساعت 8 صبح اتفاق افتاد، وقتي بخاري چکهاي کلاس چهارم، آتش مي‌گيرد، سرايدار مدرسه به جاي آن که دانش‌آموزان را به بيرون کلاس هدايت کند، تلاش مي‌کند که بخاري را به بيرون کلاس منتقل کند، اما به يکباره بخاري منفجر مي‌شود و همه دانش‌آموزان حاضر در کلاس در ميان شعله‌ها گرفتار مي‌شوند و تا لحظه تنظيم اين گزارش نيز حال جسمي ده نفر از مصدومان وخيم اعلام شده است.

حال سوال اينجاست با وجود آن که کارشناسان وسايل گرمائسي بارها بر غيراستاندارد بودن بخاري چکهاي در مدارس و غيرايمن بودن آن در کلاس‌هاي درس اتفاق نظر دارند، چرا بايد همچنان بخاري‌هاي غيراستاندارد، مهمان ناخوانده مدارس ايران باشد؟

متهم ردیف اول: بخاري چکهاي

همين هفته پيش بود که مرتضي رئيسي، معاون عمومي وزير آموزش و پرورش در گفت‌وگو با فارس اعلام کرد که دو نوع سيستم گرمائسي شامل #171;سيستم حرارت مرکزي» و #171;بخاري نفتي کاربراتي استاندارد» برای مدارس پيش‌بيني شده است، چرا که اين سيستم‌ها متناسب با شرايط مدارس کشور است.

او در گفت‌وگويش تاکيد کرده بود که آموزش و پرورش در سال‌هاي اخير تلاش کرده است کاري کند که سيستم‌هاي گرمائسي در همه مدارس استاندارد باشد. به هر حال آينده قابل پيش‌بيني نيست و او پيش‌بيني نمي‌کند که هفته بعد بخاري چکهاي که او و ديگر مسئولان اعتقاد داشتند، وجود خارجي ندارد، سبب‌ساز فاجعه‌اي شود.

رئيسي همچنين به مردم توضيح داده بود در تعدادي از مدارس که داراي تراکم جمعيتي بالاست؛ در شهرها و حتی در روستاها و جاهایی که تعداد کلاس قابل توجه است، از سامانه حرارت مرکزي استفاده مي‌شود. سيستم حرارت مرکزي، که اين مسئول به آن اشاره مي‌کرد به اين معناست که منبع توليد گرما از دسترس دانش‌آموزان دور است که استفاده از سامانه آب گرم يا استفاده از سامانه حرارتي هوای گرم، از جمله آن است.

او گفته بود: #171;مردم، فرزندانشان را دست ما مي‌سپارند و در واقع دانش‌آموزان، امانتي در دست ما هستند؛ به همين دليل ما ايمن‌ترين سيستمي که در جامعه مهندسي کشور مطرح است، استفاده مي‌کنيم که سيستم حرارت مرکزي است.»

او درباره بخاري‌هاي کاربراتي هم توضيح داده بود: در مدرسي که امکان اجرائي سامانه حرارت مرکزي وجود ندارد يا مدارس يک کلاسه و دو کلاسه، از بخاري‌هاي نفتي کاربراتي‌هاي استاندارد استفاده مي‌شود.

وي ادامه داد: استفاده سيستم حرارت مركزي و بخاري نفتي کاربراتوري استاندارد براساس مقررات ملي ساختمان است.

البته بخاري کاربراتوري كه معاون عمراني وزير آموزش و پرورش درباره‌شان حرف مي‌زد، شبیه بخاري چكهاي كه در روستاي شين‌آباد باعث آتش‌سوزي شده نيست. بخاري‌هاي کاربراتوري مهر تائيد سازمان استاندارد را دارد، اما محمود قديري، معاون حفاظت و پيشگيري سازمان آتش‌نشاني در گفت‌وگو با جام‌جم تاكيد مي‌كند كه هيچ بخاري چكهاي، استاندارد نيست.

او به مردم هشدار مي‌دهد كه بخاري چكهاي وسيله گرمائيشي با مدار باز است. منظور از مدار باز اين است كه ميزان سوخت اين وسيله با كم و زياد شدن حرارت محيط، تغيير نمي‌كند در حالي كه در وسايل گرمائيشي مدار بسته ميزان مصرف سوخت وسيله گرمائيشي با كم شدن حرارت محيط بيشتري و با زياد شدن حرارت محيط كمتر مي‌شود.

همين وي‌ژگي باعث شده اين وسيله حتي وقتي هواي اطرافش بشدت گرم مي‌شود، همچنان به مصرف سوخت با ميزان سابق ادامه بدهد و در چنين شرايطي در اثر گرما ممكن است سوخت داخل بخاري تبخير و سرانجام مخزن آن منفجر شود.

قديري از مضرات اين نوع بخاري به نكته‌اي ديگر نيز اشاره مي‌كند: مخزن سوخت و شير اين نوع بخاري‌ها حفاظت شده نيست و حتي يك كودك هم مي‌تواند آن را دستكاري كند و به همين علت به هيچ‌وجه وسيله مناسبی برای استفاده در مدارس به حساب نمي‌آيد.

وزير استعفا دهد

انگار آذر، ماه بدشگون دانش‌آموزان روستايي مناطق محروم است. دقيقاً در روز چهاردهم آذر سال 85 بود كه شعله‌هاي آتش به اندام نحيف هشت دانش‌آموز دبستاني روستاي درودزن استان فارس رحم نكرد و در آن حادثه شش دختر و دو پسر دوم دبستاني، زيبايي چهره‌شان را ميان آتش جاگذاشتند.

در حادثه ديروز هم دانش‌آموز دبستان «شين‌آباد» واقع در شهرستان پيرانشهر در تاريخ پانزدهم آذر قرباني بخاري كلاس درس شدند. رسول خضري، نماينده مردم پيرانشهر در مجلس شوراي اسلامي درباره تعداد دقيق مصدومان اين حادثه به جام‌جم مي‌گويد: در اين حادثه 31 نفر مجروح شده‌اند كه هشت نفر از آنها در شهر پيرانشهر مداوا شده و 29 نفر از مصدومان نيز به بیمارستان‌هاي شهرهاي اطراف مثل نقره و اروميه اعزام شده‌اند و آن‌طور كه من اطلاع دارم، هشت نفر از مصدومان دچار سوختگي‌هاي 50 درصدي شده‌اند كه عمده سوختگي‌هاي آنها نيز سوختگي سر و صورت بوده است.

وي ضمن انتقاد شديد از نحوه مديريت آموزش و پرورش تصريح مي‌كند: از يك طرف مي‌بينيم كه همين چندوقت قبل حادثه تصادف اتوبوس دانش‌آموزان در كاروان راهيان نور اتفاق افتاد. همچنين بارهاست كه مدارس مختلف كشور نيز به دليل نقص سيستم گرمائيشي، از دانش‌آموزان قرباني مي‌گيرد. كار نوسازي و تجهيز مدارس هم كه به كندي انجام مي‌شود و باوجود همه اين دلایل معتقدم بايد وزير آموزش و پرورش به خاطر اين سوءمديريتش استعفا بدهد.

خضري با بيان اين‌كه كجاي دنيا 31 نفر را به‌زور در يك كلاس درس جاي مي‌دهند، خاطرنشان مي‌كند: اين مدرسه در يك منطقه كوهستاني، سرد و محروم واقع شده است كه مدارس اين منطقه حداقل براي شش ماه متوالي به وسايل گرمائيشي نياز دارند، اما به جاي آن‌كه بخاري‌هاي استاندارد يا پكيجي در مدرسه‌ها وجود داشته باشد، آمده‌اند از يك بخاري نفتي غيراستاندارد استفاده کرده‌اند كه آخرش هم ديديم چگونه با جان و سلامت دانش‌آموزان بازي شد.

روستا گاز دارد، مدرسه گاز ندارد!

يكي از نكات بحث‌برانگيز اين حادثه اينجاست كه كار گازرساني به روستاي شين‌آباد به پايان رسیده است، اما كار انتقال گاز به همه خانه‌هاي اين مناطق انجام نشده است؛ يعني در اين روستا، تعدادي از خانه‌ها گاز دارد و تعدادي ديگر هم گاز ندارد و دقيقاً مدرسه روستا در منطقه‌اي قرار گرفته است كه از نعمت گاز محروم است.

درواقع مسئولان گازرساني به اين منطقه به جاي آن‌كه ابتدا كار گازرساني به مناطق ضروري چون مدرسه‌ها را شروع كنند، گازرساني را از خانه‌ها شروع کرده و مدرسه را در اولويت‌هاي بعدي قرار دهند؛ هر چند كه گفته مي‌شود اگر بودجه اين كار از سوي آموزش و پرورش فراهم مي‌شد، امكان گازرساني به اين مدرسه مشكلي نداشت.

از سوی دیگر، درباره تعداد دقیق دانش‌آموزان حاضر در کلاس نیز آمار درستی وجود ندارد، یعنی درحالی که نماینده مردم پیرانشهر از وجود 31 نفر در کلاس درس سخن می‌گوید، اما فرماندار پیرانشهر در گفت‌وگو با جام‌جم اظهار می‌کند: می‌گویند 29 دانش‌آموز در کلاس درس حضور داشته‌اند که پنج نفر از آنها دچار سوختگی حاد شده‌اند و وضع جسمی دو نفر نیز وخیم گزارش شده است؛ طوری که این دو نفر را به بیمارستان تبریز منتقل کردیم.

عروج مجاهدی درباره دلیل گازکشی نشدن مدرسه می‌گوید: ما اعتبار کافی برای گازکشی همه مناطق مسکونی شین‌آباد را نداشتیم و الان به صورت فاز به فاز، کار گازکشی به این منطقه را شروع کرده‌ایم.

این مقام مسئول در پاسخ به این پرسش که چرا از بخاری‌های غیراستاندارد در این مدارس استفاده شده است، می‌گوید: ببینید ما همه امکانات موجود در شهر را برای مداوای مصدومان بسیج کرده‌ایم و این‌که چرا از بخاری غیراستاندارد در مدرسه استفاده شده است، باید از مسئولان آموزش و پرورش بپرسید.

البته در حادثه مدرسه روستای سفیلان در استان چهارمحال بختیاری نیز که در آن 13 دانش‌آموز بر اثر نقص ایمنی بخاری دچار سوختگی شدند و حتی معلم مدرسه نیز در آن آتش‌سوزی فوت کرد، بارها از مسئولان آموزش و پرورش درباره دلایل نایمن بودن بخاری‌های مدارس سوال پرسیده شد، اما هیچ‌کدام از پاسخ‌ها و توجیه‌های مسئولان نتوانست مانعی برای تکرار این حادثه در روستای شین‌آباد شود.

قانون‌هایی که به کار سوختگان نیامد

در حالی پیگیری‌های مکرر خبرنگار جام‌جم برای گفت‌وگو با سخنگوی وزارت آموزش و پرورش بی‌جواب ماند که همچنان ابهام‌های زیادی درباره این سانحه وجود دارد.

به‌طور مثال، مطابق بخشنامه‌ای که در سال 89 از سوی وزارت آموزش و پرورش به اداره‌های کل آموزش و پرورش استان‌ها صادر شده، استفاده مدارس از وسایل گرمایشی غیراستاندارد ممنوع است، اما هم‌اکنون شاهد هستیم که در بسیاری از مدارس مناطق محروم کشور از بخاری‌های غیراستاندارد استفاده می‌شود.

همچنین در این بخشنامه ذکر شده که استفاده از بخاری نفتی کاربراتوری مجاز است، اما عمده آتش‌سوزی‌های مدارس مناطق محروم، بر اثر استفاده از بخاری‌های چکه‌ای اتفاق می‌افتد و در حقیقت اگر بخواهیم واقع‌بینانه به شرایط فعلی نگاه کنیم، اصلاً بعید نیست که باز هم در پاییزی دیگر، سانحه‌ای مشابه تکرار شود.

مرور حادثه

معاون عمرانی وزیر آموزش و پرورش هفته گذشته اعلام کرده بود که سیستم گرمایشی مدارس شامل &#171؛ سیستم حرارت مرکزی» و &#171؛بخاری نفتی کاربراتوری استاندارد» است، مرتضی رئیسی اشاره‌ای به بخاری‌های نفتی چکه‌ای نکرده بود.

معاون حفاظت و پیشگیری سازمان آتش‌نشانی می‌گوید: هیچ بخاری چکه‌ای، استاندارد نیست. به گفته محمود قدیری مخزن سوخت و شیر این نوع بخاری‌ها حفاظت شده نیست و حتی یک کودک هم می‌تواند آن را دستکاری کند و به همین علت به هیچ وجه وسیله مناسبی برای استفاده در مدارس به حساب نمی‌آید.

یکی از نکات بحث برانگیز این حادثه این است که کارگازرسانی به روستای &#171؛شین‌آباد» به پایان رسیده است اما کار انتقال گاز به همه خانه‌های این مناطق و خصوصاً این مدرسه انجام نشده است.

در این حادثه 31 نفر مجروح شده‌اند که هشت نفر از آنها در شهر پیرانشهر مداوا شده و 29 نفر از مصدومان نیز به بیمارستان‌های شهرهای اطراف مثل نقده و ارومیه اعزام شده‌اند.

مطابق بخشنامه‌ای که در سال 89 از سوی وزارت آموزش و پرورش به اداره‌های کل آموزش و پرورش استان‌ها صادر شده، استفاده مدارس از وسایل گرمایشی غیراستاندارد ممنوع است.

سال 83

در حادثه مدرسه روستايي #171;سفيان» در استان چهارمحال بختياري نيز كه در آن 13 دانش آموز بر اثر نقص ايمني بخاري دچار سوختگي شدند و حتي معلم مدرسه نيز در آن آتش سوزي فوت كرد، بارها از مسئولان آموزش و پرورش درباره دلايل ناايمن بودن بخاريهاي مدارس پرسش شد.

مرور حوادث آتش سوزي مدارس: سال 64 حادثه آتش سوزي در دبیرستان 17 شهريور جوانمردخان در هفت كيلومتری سفيان، بزرگترین آتش سوزي در مدارس سال 73 در رشت، سال 83 سوختن 13 دانش آموز و معلم در روستايي سفيان، سال 84 در روستايي المني استان لرستان و در سال 85، دو آتش سوزي در شهرستان سروستان و روستايي درودزن استان فارس.

بخاريهاي نفتي چكهاي را گزارش دهيد

اگر در مدارس روستا يا شهر شما نيز از بخاريهاي نفتي چكهاي استفاده مي شود، با ارسال پيامك به شماره 300011215 به پيگيريهاي جامجم در اين باره كمك كنيد.

امين جلالوند / گروه جامعه